

Sygn. akt IV U 348/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2015 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania A. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 24 lutego 2015 r. Nr (...)

w sprawie A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. J. prawo do emerytury pomostowej od dnia 21 stycznia 2015 r.

Sygn. akt IV U 348/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 lutego 2015 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) odmówił A. J. prawa do emerytury pomostowej wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 14.09.1973 r. do 31.12.1983 r. oraz od 28.03.1988 r. do 29.12.1993 r., ponieważ okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie może zostać rozpatrzony na podstawie zeznań świadków, a ubezpieczony nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od ww. decyzji złożył A. J., wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że organ rentowy błędnie nie uznał okresów zatrudnienia od 14.09.1973 r. do 31.12.1983 r. oraz od 28.03.1988 r. do 29.12.1993 r. jako stażu pracy w warunkach szczególnych (odwołanie, k. 1 a.s.). Na rozprawie w dniu 8 czerwca 2015 r. ubezpieczony wyjaśnił, że wnosi o zaliczenie do kategorii pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 14 września 1973 r. do 31 grudnia 1983 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. jako kierowcy samochodu ciężarowego marki S.. W okresie od 1974 roku odbywał służbę wojskową, która trwała 2 lata. Od 1978 r. pracował jako kierowca autobusu, którym dowoził pracowników do pracy w W.. W okresie od

1 stycznia 1984 r. do marca 1988 r. był zatrudniony w (...) w S. jako kierowca autobusu, który to okres został zaliczony przez ZUS jako praca w szczególnych warunkach. Nadto ubezpieczony wnioskował o zaliczenie do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Zakładzie Produkcji (...) w S. od 28 marca 1988 r. do 29 grudnia 1993 r., gdzie wykonywał czynności kierowcy samochodu ciężarowego (k. 8v a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie powołując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 2-3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony A. J., ur. (...), w dniu 12 stycznia 2015 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o emeryturę pomostową. Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy ustalił, że ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 38 lat, 2 miesięcy i 21 dni, z czego okresy składkowe wynoszą 37 lat, 10 miesięcy i 18 dni, zaś okresy nieskładkowe 4 miesiące i 3 dni. Ponadto organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony udowodnił staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 4 lat i 2 miesięcy. Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 14.09.1973 r. do 31.12.1983 r. oraz od 28.03.1988 r. do 29.12.1993 r., ponieważ w postępowaniu przed organem rentowym okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie może zostać rozpatrzony na podstawie zeznań świadków, a ubezpieczony nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z uwagi na brak wymaganego ustawą stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury pomostowej (decyzja z 24.02.2015 r. k. 77 a.e.).

W okresie od dnia 14.09.1973 r. do 31.12.1983 r. ubezpieczony A. J. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (świadectwo pracy z 30.12.1983 r., k. 5 akt osobowych i k. 17 a.e.; opinia k. 11 akt osobowych). Od 26.06.1973 r. posiadał prawo jazdy kategorii A, B i C, które uprawniało go m.in. do kierowania pojazdami samochodowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t z wyjątkiem autobusów. Jak wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego, zeznań świadka I. W. (k. 23-23v) oraz zeznań ubezpieczonego, w okresie od 14.09.1973 r. do 25.04.1974 r. (czyli przed pójściem do wojska) A. J. wykonywał czynności kierowcy pojazdu specjalnego typu „gruszka”, którym przewoził beton. Sąd dał wiarę twierdzeniom ubezpieczonego, iż w pierwszych dniach swojej pracy (tj. w dniu 17.09.1973 r., k. 45 akt osobowych) jednorazowo prowadził samochód osobowo-towarowy marki (...), kiedy to przyprowadził go z P. na bazę zakładu. Pojazd ten został od dnia 1 kwietnia 1974 r. przydzielony ubezpieczonemu (k. 44 akt osobowych), jednak miała to miejsce, gdy A. J. był już w wojsku, a tym samym nie był stałym kierowcą ww. pojazdu. W okresie od 26.04.1974 r. do 14.04.1976 r. ubezpieczony odbywał czynną służbę wojskową (k. 24, 37v, 43v, 51v akt osobowych). Następnie po zakończeniu służby wojskowej wnioskodawca zgłosił się do (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...), gdzie od 23.04.1976 r. został zatrudniony na stanowisku kierowcy samochodu (umowa o pracę, k. 25 akt osobowych). Wówczas A. J. był kierowcą samochodu ciężarowego marki K., co potwierdzają zeznania ubezpieczonego oraz zeznania świadka Z. O.. W okresie od 10.05.1977 r. do 1.05.1978 r. ubezpieczony był kierowcą Pogotowia (...), którym był pojazd marki (...), a od dnia 2.05.1978 r. dostał angaż na stanowisko mechanika maszyn-kierowcy (pismo z 14.02.1977 r., k. 46 akt osobowych; pismo z 10.05.1977 r., k. 47; protokół komisji kwalifikacyjnej, k. 23a; angaż, k. 23; k. 37v i 51v akt osobowych). Uprawnienia do prowadzenia autobusów (prawo jazdy kategorii D) ubezpieczony uzyskał w styczniu 1978 r. (k. 1 akt osobowych). W okresie od 1 maja 1979 r. A. J. zostały powierzone obowiązki kierowcy autobusu, które – jak sam wskazał – wykonywał do 30.11.1983 r. (k. 22 akt osobowych, k. 25 a.s.). Do obowiązków ubezpieczonego należał wówczas przewóz pracowników do pracy na budowie w W.. Od dnia 1 września 1982 r. okazjonalnie w czasie wolnym od jazdy autobusem ubezpieczony był kierowcą samochodu ciężarowego na budowie w W.. Jak wynika z angaży od 1 grudnia 1983 roku do końca zatrudnienia, tj. do 31.12.1983 r. ubezpieczonemu powierzono obowiązki kierowcy (...) (k. 10 akt osobowych).

W okresie od 28.03.1988 r. do 29.12.1993 r. (tj. 5 lat, 9 miesięcy i 2 dni) ubezpieczony A. J. zatrudniony był w (...) Zakładzie Produkcji (...) (obecnie: (...) sp. z o.o. w S.) z angażem na stanowisku kierowcy pojazdu-robotnika transportu. Faktycznie wykonywał czynności kierowcy samochodów ciężarowych marki S., czyli o dopuszczalnym

ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Ubezpieczony rozwoził części od komponentów po całej Polsce, w tym przewoził wyprodukowane podzespoły z S. do F. (...). Pracę tę A. J. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, innych prac nie wykonując (świadcstwo pracy z 25.11.1999 r., k. 29 a.e.; zeznania świadka T. K., k. 22v-23 a.s.; zeznania świadka L. S., k. 24 a.s.; zeznania ubezpieczonego, k. 24v, 24, 8v).

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy (okoliczność niesporna – oświadczenie zawarte we wniosku k. 3-3v a.e. akt emerytalnych).

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5)przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6)po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych wlicza się okresy pracy kwalifikowanej osiągnięte zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak i po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych czyli po 1 stycznia 2009 r. Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze osiągnięte po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się wyłącznie te okresy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac w szczególnych warunkach zostały określone w wykazach A i B prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wykazach stanowiskowych wydanych na podstawie § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Stosownie do treści art. 3 ust. 1 tej ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach został określony w załączniku nr 1 do ustawy. Zgodnie z ustawą, czynniki ryzyka, o których

była mowa powyżej są związane m.in. z pracami pod ziemią, pracami na wodzie, pracami pod wodą, pracami w powietrzu, pracami w warunkach gorącego czy zimnego mikroklimatu.

Natomiast prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się (art. 3 ust. 3). Wykaz tych prac został określony w załączniku nr 2 do ustawy, w którym w poz. 8 wskazano prace kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało ustalenia, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. Poza sporem pozostawały bowiem pozostałe przesłanki uzyskania przez ubezpieczonego prawa do emerytury pomostowej określone w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe dało podstawy do ustalenia, że ubezpieczony wykazał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy oparł się na dowodach w postaci zeznań świadków: T. K. (k. 22v-23 a.s.), Z. O. (k. 23 a.s.), I. W. (k. 23-23v a.s.) i L. S. (k. 24 a.s.), dokumentacji pracowniczej znajdującej się w aktach osobowych ubezpieczonego, a także na wyjaśnieniach i zeznaniach ubezpieczonego, które obdarzono wiarygodnością w zakresie, w jakim korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Podkreślić należy, że skoro o zakwalifikowaniu pracy do pracy w warunkach szczególnych nie decyduje nazwa stanowiska, ale rodzaj wykonywanych czynności, to również fakt, iż zakład pracy nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie powoduje, iż nie wykonywał on pracy w tych warunkach.

Do pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy Sąd zaliczył ubezpieczonemu następujące okresy zatrudnienia:

- 1) od 14.09.1973 r. do 25.04.1974 r. (tj. 7 miesięcy i 11 dni), kiedy ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), wykonując pracę kierowcy pojazdu specjalnego typu „gruszka” przeznaczonego do przewozu betonu. Praca ta została ujęta w wykazie A dział VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów;
- 2) od 26.04.1974 r. do 14.04.1976 r. (tj. 1 rok, 11 miesięcy i 20 dni) – służba wojskowa;
- 3) od 23.04.1976 r. do 09.05.1977 r. (tj. 1 rok i 17 dni), wówczas ubezpieczony po powrocie z wojska ponownie został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) i wykonywał prace kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (pojazd marki K.), określonej w wykazie A dział VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;
- 4) od 1.05.1979 r. do 30.11.1983 r. (tj. 4 lata i 7 miesięcy), gdy ubezpieczony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) wykonywał obowiązki kierowcy autobusu, czyli prace określone w wykazie A dział VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;

5) od 28.03.1988 r. do 29.12.1993 r. (tj. 5 lat, 9 miesięcy i 2 dni), czyli okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Zakładzie Produkcji (...) (obecnie: (...) sp. z o.o. w S.), gdzie faktycznie wykonywał czynności kierowcy samochodów ciężarowych marki S., czyli o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, a zatem prace określone w wykazie A dział VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Okres zasadniczej (czynnej) służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108; wyrok SN z dnia 9 marca 2010 r., I UK 333/09, LEX nr 585739; wyrok SA w Lublinie z dnia 1 sierpnia 2012 r., III AUa 612/12, LEX nr 1213866). W niniejszej sprawie, do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczono okres odbywania przez ubezpieczonego czynnej służby wojskowej, bowiem przed jej rozpoczęciem wykonywał on pracę w warunkach szczególnych, zaś w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do zatrudnienia i w dalszym ciągu wykonywał pracę w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Do pracy w warunkach szczególnych Sąd nie zaliczył okresu, gdy ubezpieczony był kierowcą pojazdu marki (...) w Pogotowiu (...), a także dostał angaż na stanowisko „mechanik maszyn - kierowca”, czyli okresu od 10.05.1977 r. do 30.04.1979 r. Mając na uwadze dokumenty pracownicze zgromadzone w aktach osobowych ubezpieczonego, w szczególności protokół Komisji Kwalifikacyjnej zawierający opinię i ocenę kwalifikacji A. J. (k. 23a), Sąd nie dał wiary zeznaniom ubezpieczonego, iż pojazdem marki (...) w Pogotowiu (...) jeździł tylko 2-3 miesiące. Niemniej jednak, składając zeznania ubezpieczony potwierdził okoliczność, że pracował w Pogotowiu (...) i prowadził pojazd marki (...). Jako pracy w warunkach szczególnych Sąd nie uwzględnił także ostatniego miesiąca pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (od dnia 1.12.1983 r. do 31.12.1983 r.), ponieważ - jak wynika z angaży - w tym czasie ubezpieczonemu powierzono obowiązki kierowcy (...). Pojazdy marki (...) oraz (...) nie należą do żadnej grupy pojazdów wyszczególnionych w wykazie A dział VIII, poz. 2 załącznika do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., tym samym pracy kierowcy ww. pojazdów nie można zakwalifikować jako pracy w warunkach szczególnych.

Po zaliczeniu ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) oraz w (...) Zakładzie Produkcji (...) (obecnie: (...) sp. z o.o. w S.) uwzględnionych i wymienionych przez Sąd, tj. łącznie 13 lat, 11 miesięcy i 20 dni, jak również okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. uwzględnionego przez organ rentowy (4 lata i 2 miesiące) ubezpieczony udowodnił staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat. Organ rentowy nie kwestionował okoliczności, iż ubezpieczony spełnił pozostałe przesłanki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej wymienione w art. 4 ww. ustawy.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. J. prawo do emerytury pomostowej od dnia 21 stycznia 2015 r., tj. od osiągnięcia przez ubezpieczonego 60-tego roku życia.